

**ВЕРБОВСЬКИЙ Ігор, ЛЯЛЕВИЧ Жанна /
Ihor VERBOVSKYI, Zhanna LYALEVICH**

ІМІДЖЕВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ
[Image Characteristics of a Modern Teacher]

Проблема іміджу сучасного вчителя вимагає пильної уваги з боку іміджмейкерів, у тому числі тих, хто бажає бути небезуспішним, а також тих, хто хоче бути успішним у своїй педагогічній діяльності.

Індивідуальний імідж сучасного вчителя початкової школи – одна з мало досліджуваних форм сучасного людського буття. Це явище цікаве для педагогічної психології насамперед у світлі нових вимог, що ставляться до педагога та вихованця в умовах побудови демократичного громадянського суспільства в незалежній Україні, де на першому плані стоять гуманістичні

цінності цивілізації – цінність особистості, її вільного духовного та морального розвитку.

Імідж вчителя визначають, як складову педагогічної майстерності, як результат роботи педагога над собою.

З рівнем професійного педагогічного спілкування пов'язує імідж вчителя В. Вітюк. У своїх дослідженнях автор відзначає «говорячи про імідж викладача, слід ставити акцент на процес професійного спілкування, а саме на компетентність викладача у педагогічному спілкуванні»[1].

Основні закономірності формування педагогічного іміджу полягають у тому, що на різних етапах професіоналізації імідж формується різними засобами. Імідж вчителя початкової школи визначається як емоційно-забарвлений стереотип сприйняття у свідомості учасників освітнього процесу та суспільства. До складових іміджу сучасного педагога можна віднести: зовнішній компонент (візуальна привабливість, відповідність необхідного образу, невербальна поведінка, вербальна поведінка, манери, етикет, чарівність), процесуальний компонент (професійна компетентність, соціальна компетентність, діловитість, повага до чужої праці), внутрішній компонент (інтереси, цінності, любов до дітей, самоосвіта, фізичне здоров'я, психічне здоров'я).

Іміджелогія як наука про побудову ефективного іміджу виділяє основні аспекти привабливого вигляду, займається питаннями оптимізації взаємовідносин людей один з одним, вивчає функції іміджу, однією з яких є: «затінення негативних та висвічування найкращих сильнодіючих особистісно-ділових характеристик» [2]. Саме у сфері ділових та міжособистісних відносин педагог створює привабливий образ, що викликає у учнів почуття симпатії, довіри, психологічного комфорту, що стає основою ефективною взаємодії.

Одним із важливих компонентів сучасного вчителя є візуальна привабливість педагога. Зовнішній вигляд вчителя повинен викликати повагу та довіру, бути продовженням його переваг, тому педагог зобов'язаний приємно виглядати, поєднуючи кольорову гаму одягу, макіяжу, аксесуарів. Привабливість педагога дозволяє сформувати позитивне ставлення до нього від учнів, спілкування стає приємним та цікавим.

Педагог може втратити авторитет у учнів, якщо втрачається інтерес до нього як до особистості. Без інтересу до особистості педагога немає інтересу до предмету [5]. З цього випливає, що зацікавленість у особистості педагога є засобом стимулювання інтересу до предмету в учнів. Крім того, педагог має бути доброзичливим і зацікавленим у успіхах учнів. Його вираз обличчя на уроці вказує на те, що інформація, яка подається учням на уроці, цікава безпосередньо самому вчителю, а, отже, має бути цікавою і учням.

У формуванні позитивного іміджу педагога велике значення має вербальна поведінка. Від досконалості мови педагога залежить успіх освоєння учнями навчального матеріалу. Діти досить уважні до мовних особливостей вчителя.

Отже, володіння мовою є однією з найголовніших професійних складових педагога, до складу якої входять вміння точно вибудовувати свої думки та почуття за допомогою мови, що включає здатність ясно і чітко висловлювати думки та почуття за допомогою мови та міміки. Мова педагога має відрізнитися внутрішньою силою, впевненістю, формулюванням думок та ідеями [3]. Для розуміння вчителя має значення його культура мови, вимова, дикція, здатність доносити інформацію. Важливе значення також має невербальна поведінка: міміка, жести, пози, погляд, хода, постава. Зосереджений погляд, добра посмішка, добрі жести викликають прихильність. Імідж ідеального вчителя містить у собі здатність спілкуватися, майстерно говорити та уважно слухати.

Правильно підібраний тон спілкування, тембр голосу, легкість рухів визначають імідж, у якому педагог є перед людьми. Основною характеристикою особистості педагога є характеристика «Я – іміджу», передбачувана ставленням до самого себе, високу позитивну самооцінку, прийняття себе, очікування позитивного ставлення зі сторони колег [6].

Сучасні діти та їх батьки досить суворо ставляться до іміджу педагога. Умови роботи в сучасних освітніх організаціях вимагають від вчителів пошуку шляхів для покращення їх іміджу та престижу в очах оточуючих. Проблема іміджу вчителя є актуальною в умовах розвитку суб'єктних відносин, коли особистість та її якості стають основою взаємин, особливо на сучасному етапі, коли відбувається зниження статусу вчителя.

Грамотно сформований імідж викликає повагу у дітей та підвищує авторитет вчителя. Позитивний імідж педагога зараз має велике значення не тільки для його учнів, як власний приклад успішної людини, яку вони бачать щодня але й для самої себе – для моральної, психологічної задоволеності. Таким чином, імідж – цілеспрямовано створюваний образ людини, це зовнішнє враження, яке створюється за допомогою одягу, мови, поведінки зовнішнього вигляду та інших компонентів [4].

Список використаних джерел

1. Вітюк В. В. Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». *Педагогічний пошук*. 2017. № 2. С. 3–6.
2. Євтушенко Г. В. Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 630–634.
3. Литвин А. Методологічні засади поняття «педагогічні умови». *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 4. С. 43 – 63.
4. Ніколаєску І. Особливості іміджової підготовки сучасного педагога в системі післядипломної освіти. *Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки»*. 2012. Вип. 10. С. 207 – 212.

5. *Особистість учителя у висловлюваннях представників вітчизняної та зарубіжної педагогіки, діячів науки, культури. Педагогіка: Хрестоматія / уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. Київ : Знання-Прес. 2008. С. 14–31.*

6. *Педагогічна майстерність учителя: навч. посібник / за ред. проф. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків : «ОВС», 2006. 224 с.*